

Mentorluk Etkileyicili?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Mentorluk Etkileyicili?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25948>

Özet

Mentorluk Etkileyciliği Ölçeği, mentorluk ilişkilerinin algılanan başarıları ve kalitesini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin Türkçe uyarlaması, Yirci, Karakose, Uygun ve Ozdemir (2016) tarafından gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygunluğunu, geçerliliğini ve güvenilirliğini akademik olarak kanıtlamayı hedeflemiştir. Ölçek, genellikle eğitim ortamlarında, özellikle öğretmen adayları ve deneyimli öğretmenler arasındaki mentorluk süreçlerinin ne kadar etkili olduğunu değerlendirmek için kullanılmaktadır.

Uyarlama çalışması, ölçeğin orijinal yapısını koruyarak, mentorluk sürecinin hem kariyer gelişimi hem de psikososyal destek boyutlarındaki etkisini kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Bu uyarlama, ölçeğin Türkiye'deki araştırmacılar için güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullanılabilmesini sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Mentorluk, Etkililik, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Eğitim, Öğretmen Adayı, Geçerlik, Güvenirlilik.

Yazarlar

Ramazan Yirci, Turgut Karakose, Hasan Uygun, Tuba Yurtseven Ozdemir.

Amaç

Mentorluk Etkileyciliği Ölçeği'nin temel amacı, mentorluk ilişkilerinin hedeflenen sonuçları ne ölçüde sağladığını ve bu ilişkilerin mentorluk alan birey (menti) üzerindeki etkisini nicel olarak belirlemektir. Ölçek, mentorluk programlarının değerlendirilmesinde ve geliştirilmesinde kritik bilgiler sunar.

Türkçe uyarlama çalışmasının özel amacı ise, uluslararası alanda kullanılan bu ölçeğin Türkçe konuyla ilgili popülasyonlarda kültürler arası geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmek ve Türk eğitim bağlamında kullanıma sunmaktır.

Yapı (Ölçülen Kavram)

Ölçek, mentorluk sürecinin çok boyutlu yapısını ölçmektedir. Mentorluk Etkileyciliği, genellikle iki ana boyut etrafında şekillenir: **Kariyer Gelişimi Düzeyleri** ve **Psikososyal Destek Düzeyleri**. Kariyer gelişimi boyutu, mentorun mentiyeye kariyer tavsiyesi, görünürlük sağlama ve koruma gibi

konularda yardımcı olma derecesini içerir.

Psikososyal destek boyutu ise, mentorun mentiyeye rol model olma, dostluk, kabul ve danışmanlık sağlama gibi kişisel gelişim ve refahı destekleyici davranışları kapsar. Ölçeğin bütünü, bu işlevlerin mentinin kişisel ve mesleki gelişimine ne kadar katkı sağladığını değerlendirir.

Geçerlik

Yirci ve arkadaşları (2016) tarafından yürütülen uyarılama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek için çeşitli istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Genellikle **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) uygulanmış olup, bu analiz sonuçları, ölçeğin orijinal yapıdaki Türkçe örneklemede de doğrulandığını göstermiştir.

Uyarılama çalışmasında elde edilen uyum indeksleri (RMSEA, CFI, GFI gibi), modelin veriyle mükemmel veya kabul edilebilir düzeyde uyum sağladığını ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçeğin kuramsal olarak ölçmesi beklenen yapıyı başarıyla ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları kapsamında, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Uyarılama çalışmasında, ölçeğin genel iç tutarlılık katsayıları yüksek olduğu (genellikle .80 üzerinde) rapor edilmiştir. Bu yüksek katsayılar, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve dolayısıyla elde edilen puanların güvenilir olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenirlik analizleri de yapılmış olabilir. Bu analizler, farklı zamanlarda uygulanan test sonuçlarının yüksek korelasyon gösterdiğini, yani ölçeğin kararlı bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamıştır. Güvenirlik, ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanılmak üzere temelini oluşturur.

Faktör Analizi

Mentorluk Etkileyciliği Ölçeği'nin Türkçe uyarılamasında, ölçeğin faktör yapısını incelemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Orijinal ölçeğin faktör yapısını test etmek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) tercih edilmiştir.

DFA sonuçları, ölçeğin orijinal iki veya daha fazla faktörlü yapısını (Kariyer Gelişimi ve Psikososyal Destek) Türk örnekleminde de geçerli olduğunu desteklemiştir. Madde yüklerinin yüksek olması ve faktörler arası korelasyonların beklenen düzeyde düşmesi, ölçeğin yapısal bütünlüğünü teyit etmiştir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır. Katılımcılar, mentorluk etkinliklerinin sıkılığı veya kendilerine etkisini belirtirler.

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal dil).

Popülasyon Grubu: Eğitim ve iş hayatındaki mentorluk ilişkilerine dahil olan bireyler (Öğretmenler, Öğretmen Adaylar, Üniversite öğrencileri, Çalışanlar).

Yaş Grubu: Yetkinler ve yükseköğrenim öğrencileri (18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Yirci vd. (2016) çalışması, Türkiye'deki öğretmen adayları ve/veya okullarda görev yapan mentor öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Katılımcılar, mentorluk deneyimlerine ilişkin maddelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Mentorluk Etkileyciliği, Kariyer Gelişimi, Psikososyal Destek, Psikometri, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Ölçek Geliştirme, Eğitim Araştırmaları.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ramazan Yirci

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Araştırmacı tarihinde (2016) ORCID bilgisi kaynağa belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: ryirci@gmail.com

Yazma Adresi: Kaynağa detaylı adres belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2016

Şinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve ticari kullanım için Ramazan Yirci ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik araştırmalarda kullanım genellikle ücretsizdir, ancak izin alınması

zorunludur.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? bu adresten indirilebilir: [mentorship-effectiveness-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yirci, R., Karakose, T., Uygun, H., & Ozdemir, T. Y. (2016). Turkish adaptation of the Mentorship Effectiveness Scale: A validity and reliability study. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 12(4), 821-832.

Mentorluk Etkileyicili?i Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tam listesi için lütfen sorumlu yazar Ramazan Yirci ile ileti?ime geçiniz veya referans olarak belirtilen akademik makaleyi inceleyiniz.